

НАРЕДБА № 5 ОТ 4 ДЕКЕМВРИ 2008 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "ДИВЕЧОВЪД"

В сила от 13.01.2009 г.

*Издадена от Министерството на образованието и науката
Обн. ДВ. бр.3 от 13 Януари 2009г.*

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 623050 "Дивечовъд" от област на образование "Селско, горско и рибно стопанство" и професионално направление 623 "Горско стопанство" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 623050 "Дивечовъд" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на втора степен на професионална квалификация за специалността 6230501 "Горско и ловно стопанство".

Чл. 3. (1) Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3 от Закона за професионалното образование и обучение се разработва учебен план и учебни програми за обучението по съответната специалност по чл. 2.

(2) Документацията по ал. 1 за професионално образование се разработва от Министерството на образованието и науката, а за професионално обучение - от обучаващата институция.

Раздел II. Съдържание на държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определя равнището на задължителната професионална подготовка в края на обучението по професията, което гарантира на обучаемия възможност за упражняване на професията 623050 "Дивечовъд".

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията "Дивечовъд" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и

професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДООИ по чл. 1 се определят и входящото образователно равнище, профилът на професията, целите на обучението, оценяването по време и при завършване на обучението, удостоверяването на придобитата професионална квалификация, необходимата материална база.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Лицата, които са приети за обучение до учебната 2003/2004 година, включително по специалности и професии от професионално направление "Горско стопанство и дървообработваща промишленост" от Списъка на специалностите и професиите за професионалните училища на Министерството на образованието, науката и културата от 1993 г., се обучават и завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, които са действали при постъпването им.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Дивечовъд"		
Професионално направление:		
623	Горско стопанство	
Наименование на професията:		
623050	Дивечовъд	
Специалност:		Степен на професионална квалификация:
6230501	Горско и ловно стопанство	втора

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за минимално входящо образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години, в съответствие със Закона за професионалното образование

и обучение (ЗПОО).

За обучение по професията "Дивечовъд" с придобиване на втора степен на професионална квалификация минималното входящо образователно равнище за ученици е основно образование, а за възрастни - завършен X клас.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията "Дивечовъд" с придобиване на втора степен на професионална квалификация не се изисква предишна професионална квалификация или професионален опит.

Ако за обучение по професията "Дивечовъд" с придобиване на втора степен на професионална квалификация кандидатстват лица, завършили обучение за придобиване на професионална квалификация по професия "Работник в горското стопанство", първа степен, обучението им се зачита и се организира надграждащо обучение. Съдържанието на това обучение се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от обучението, описани в Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиване на квалификация по двете професии.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Кандидатът за обучение трябва да бъде физически годен и психически здрав да упражнява професията, което се удостоверява с медицинско свидетелство, доказващо, че тази професия не му е противопоказна. Ако по време на обучението в здравословното състояние на обучавания настъпят промени, трябва да се извърши нов медицински преглед.

Лицата, придобили втора степен на професионална квалификация по професията "Дивечовъд", могат да работят в държавните дивечовъдни станции, в държавните лесничейства и други предприятия и организации, занимаващи се с отглеждане на диви животни. Дейностите на дивечовъда се извършват предимно на открито - в дивечовъдните станции или в лесничействата.

Ролята на заетите в професионално направление "Горско стопанство", както и изискванията към тях непрекъснато се увеличават поради новите екологични, икономически и социални задачи и предизвикателства. В изпълнение на регионалните и националните програми за развитие на горското и ловното стопанство съществува увеличаваща се потребност от квалифицирана работна ръка.

В своята професия дивечовъдът трябва да познава характерните особености на горите в България и основните фактори, влияещи върху популациите на дивите бозайници и птиците. В своята трудова дейност той използва следните предмети и средства на труда: хранилки, поилки и солища; препарати за профилактика и лечение на дивеча; огнестрелно оръжие и боеприпаси; ловни съоръжения - капани, чакала и др.; ловни принадлежности; транспортни средства; специална работна екипировка. Той осъществява дейността си в съответствие с лесоустройствени проекти, планове и програми; правилата и изискванията за стопанисване на горите, за лова и опазване на дивеча, за рибарството - рибностопанска дейност (рибовъдство и риболов).

Лицата, практикуващи професията, трябва да бъдат физически издръжливи, подвижни и сръчни. Лицата с втора степен на професионална квалификация по

професията "Дивечовъд" трябва да притежават разрешение за носене и употреба на огнестрелни оръжия и боеприпаси, придобито в съответствие с разпоредбите на Закона за контрол над взривните вещества, оръжията и боеприпасите.

Работното време на дивечовъда е стандартно, но понякога се налага да се работи и в почивните и в празничните дни.

За управление на МПС обучаваните трябва да положат изпит за придобиване на правоспособност за водач на МПС категории "В" според изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение на министъра на транспорта и съобщенията (обн., ДВ, бр. 82 от 2002 г.; изм., бр. 42 и 96 от 2004 г., бр. 44 от 2006 г., бр. 3, 57 и 97 от 2008 г.).

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

След придобиване на втора степен на професионална квалификация по професия "Дивечовъд" обучаваният може да продължи обучението си по професия "Техник-лесовъд" със специалност "Горско и ловно стопанство" за получаване на трета степен на професионална квалификация.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД)

Лицата, придобили втора степен на професионална квалификация по професията "Дивечовъд", могат да постъпват на работа на следните длъжности от Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България, утвърдена със заповед на министъра на труда и социалната политика № 742 от 27.12.2005 г., изм. с № 416 от 08.06.2006 г., № 884 от 07.11.2006 г., № 969 от 28.12.2007 г.: 6129-1023 Съдържател, резерват за животни; 6129-1004 Дивечовъд; 6129-1007 Пазач, дивеч; 6154-1001 Ловец; 6154-1002 Ловец, диви животни.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;

- умее да опазва околната среда;

- притежава необходимите икономически знания в областта на професията;

- познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда, разбира договорните отношения между работодател и работник;

- работи в екип;

- участва активно при изпълнение на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнение на задачите и търси помощ от тях; отнася се с чувство на отговорност към професионалните задачи, които му се възлагат;

- осъществява ефективни комуникации с колеги, клиенти и прекия си ръководител;

- разбира своята роля в дейността на предприятието, съзнава необходимостта от повишаване на квалификацията си;

- умее да намира информация с помощта на компютър, работи с текстообработваща програма;

- ползва техническа и технологична документация на чужд език.

3.2. Цели на обучение по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление "Горско стопанство"

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава технологиите и методите, прилагани в горското стопанство (в т.ч. за стопанисване на горите, дърводобив, ловна и рибностопанска дейност и други ползвания от горите);
- познава и прилага изискванията и разпоредбите, регламентиращи дейностите в горите (в т.ч. охрана, възпроизводство и ползване на дървесни и недървесни ресурси), опазването на околната среда и биоразнообразието;
- познава и прилага основните методи и средства за ранна диагностика, защита и опазване на горите (в т.ч. от болести, вредители и горски пожари);
- познава, съхранява и борави с използваните в горското стопанство инструменти;
- познава и спазва режимите на стопанисване на горите и ползване на горските ресурси;
- намира информация в техническа и технологична документация.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията "Дивечовъд" задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и спазва изискванията и разпоредбите на нормативните документи, регламентиращи дейностите в горското стопанство, дивечовъдството и опазването на околната среда;
- познава принципа на работа, съхранява и борави с инструментите, уредите, машините и съоръженията, използвани при дейностите в дивечовъдството;
- познава и прилага основните методи и средства за защита на биоразнообразието в дивечовъдното и горското стопанство;
- познава и спазва правата и задълженията си като участник в трудовия процес;
- разчита техническа и технологична документация;
- извършва необходимата профилактика и лечение на дивеча под ръководството и предписанията на ветеринарен лекар/техник;
- познава и спазва характерните рибностопански мероприятия в реките;
- познава и прилага начините и методите за подобряване на хранителната база на дивеча и рибите;
- извършва таксация на дивеча;
- осъществява охрана и контрол над лова и риболова на територията на Държавното лесничество и Държавното дивечовъдно стопанство.

4. Резултати от ученето

Компетенция	Резултати от ученето
Обучаваният трябва да:	
1	2
1. Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазва околната среда при изпълнение на слу-	1.1. Знае и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд. 1.2. Обслужва правилно и безопасно технологичното оборуд-

жебните си задължения

ване.

1.3. Поддържа лична хигиена и хигиена на работното място и технологичното оборудване в съответствие със здравословните и безопасни условия на труд и санитарно-хигиенните изисквания.

1.4. Ползва лични предпазни средства и специална работна екипировка.

1.5. Знае и прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност и борба с пожарите.

1.6. Оказва долекарска помощ.

1.7. Не замърсява с работата си околната среда.

2. Намира информация за технологиите и методите за стопанисване на горите, дърводобива, ловностопанската дейност и други ползвания от горите

2.1. Разпознава основните дървесни и храстови видове.

2.2. Познава екологичните и биологичните особености на растежа и развитието на горскодървесната растителност.

2.3. Познава и разграничава таксационните показатели на насажденията.

2.4. Познава основните понятия, величини и зависимости при стопанисване на горите, дърводобив и ловностопанска дейност.

2.5. Разчита и работи с горски, ловни и противопожарни карти.

2.6. Разчита и прилага технологични карти, планове и схеми.

2.7. Познава основните принципи за извеждане на сеч.

2.8. Знае същността на недървесните ползвания от горите.

2.9. Разпознава дивите животни, птици и риби.

3. Участва в ранна диагностика и превантивна борба с болести, вредители и горски пожари

3.1. Знае и прилага основните методи за ранна диагностика и борба с болестите и горските вредители.

3.2. Знае и прилага основните методи и средства за борба с горските пожари - описва основни понятия, причини за възникване, видове,

форма и интензивност на пожарите, тактика, методи и средства за гасене на пожари.

3.3. Участва в плановете за гасене на пожари.

4. Поддържа и съхранява оборудването, използвано в горското и ловното стопанство

4.1. Участва в почистването на инструментите, съоръженията и машините, използвани в горското стопанство.

4.2. Знае и прилага изискванията за съхранение на използваните инструменти от ловното и рибностопанското оборудване.

Специфични компетенции

5. Намира информация за техническа и технологична документация

5.1. Разчита техническа и технологична документация.

5.2. Разчита технологични карти, планове и схеми за различните горско- и ловностопански дейности.

5.3. Подготвя информация при разработване на ловоустройствени проекти, планове и програми.

5.4. Разчита схеми, чертежи, стандарти и др.

5.5. Подготвя отчети за извършената работа.

6. Извършва наблюдение и полага грижи за дивите животни и птици

6.1. Извършва наблюдение на свободно живеещите стада, индивиди, както и тези в мрежови заграждения и развъдници.

6.2. Познава и описва местообитанията на различните видове дивеч.

6.3. Разпознава основни представители на животинския свят.

6.4. Разпознава морфологичните белези, звуците и следите на различните видове дивеч.

6.5. Определя възрастта на различните видове дивеч.

6.6. Разпознава отклоненията в поведението, в развитието и в здравословното състояние на различните видове дивеч.

6.7. Полага специалните грижи за новородените диви животни и

новоизлюпените птици в развъдниците.

6.8. Създава убежища за дивеча.

6.9. Създава и поддържа водопои и калища за дивеча.

6.10. Попълва в дневник данни за състоянието на дивеча.

6.11. Следи за състоянието на оградите на развъдниците и възстановява повредите.

6.12. Извършва разселване на едър и дребен дивеч.

7. Следи за отклонения от здравословното състояние на дивеча и извършва профилактика и лечение

7.1. Разпознава основните болести при различните видове дивеч.

7.2. Разпознава несвойственото поведение на животните и причините за него.

7.3. Познава действието на основните препарати, които се използват за профилактика и лечение на дивеча, и ги прилага под ръководството на ветеринарен лекар.

8. Поддържа и подобрява хранителната база на дивеча

8.1. Знае хранителните качества на фуражите, които се използват за подхранване на дивеча.

8.2. Със съдействието на ветеринарен лекар определя вида и нормите на фуражите за отделните видове диви животни.

8.3. Извършва подготовка на фуражите и ги залага в съответните хранилки.

8.4. Познава и спазва изискванията при изграждането на хранилки, солища, водопои и калища.

8.5. Създава и поддържа нови дивечови ниви и ливади и изпълнява рибностопански мероприятия.

8.6. Знае местата за изграждане на хранилки, поилки и солища за дребен и едър дивеч и се грижи за тях.

8.7. Изгражда съоръжения за съхранение на фуражите.

8.8. Извършва почистване и

	поддръжка на съоръженията за подхранване на различните видове дивеч.
9. Извършва таксация на дивеча	9.1. Познава и прилага особеностите, организацията и методите за провеждане на таксация на дивеча. 9.2. Извършва обработка на първичните данни.
10. Осъществява охрана и контрол над лова, риболова и горския фонд на територията на дивечовъдната станция	10.1. Познава и спазва изискванията на нормативната уредба за ловната, риболовната и охранителната дейност в горите и задълженията на охранителните органи. 10.2. Познава и спазва законовата уредба за контрол на взривните вещества, огнестрелното оръжие и на боеприпасите. 10.3. Познава и борави с различните видове ловни оръжия, боеприпаси, ловни съоръжения (капани, чакала и други) и средствата за самозащита. 10.4. Познава и контролира прилагането на правилата за безопасност по време на лов и риболов. 10.5. Познава и контролира риболова и лова, разпределението на хората при лов. 10.6. Разпознава породите ловни кучета, знае тяхното предназначение и контролира правилното им използване. 10.7. Извършва проверка на ловен и риболовен излет. 10.8. Санкционира нарушители, изземва вещи, предмети и средства за извършване на нарушението и съставя констативен протокол.
11. Използва, поддържа и съхранява оборудването на дивечовъдното стопанство, свързано с ловуването и риболова	11.1. Познава ловните оръжия и съоръжения (капани, чакала и други). 11.2. Знае изискванията за почистване и поддържане на ловните оръжия и съоръжения. 11.3. Описва правилата за тяхното

съхранение.

11.4. Познава рибностопанските мероприятия, риболовните уреди и съоръжения.

12. Подготвя, изработва, съхранява и опазва трофеи

12.1. Знае анатомията на различните видове дивеч, частите на трупа, които се запазват и които не се съхраняват.

12.2. Извършва дране и обработка частите на различните видове дивеч, използвани за трофеи (кожа, черепи, рога).

12.3. Познава технологията за обработка на рогата, подходящите начини за подготовка на трофея.

12.4. Изработва трофеи и се грижи за тяхното съхранение и опазване.

5. Изисквания към материалната база

Материалната база трябва да бъде в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове на Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на вътрешните работи, Министерството на здравеопазването, отрасловите министерства и съответните български стандарти.

Нормативните изисквания към обекта и помещението за провеждане на учебните занятия трябва да са в съответствие с дейностите, които ще се извършват в тях, с видовете технологични процеси, с ергономичните, естетичните изисквания и методическите указания.

Практическото обучение се организира като учебна практика и производствена практика. Местата за провеждане на обучението по практика са: специализирани учебни бази в училището, специализирани учебни бази в сродни училища, центрове за професионално обучение, учебно-производствени бази към предприятията, оборудвани работни площадки и учебни полигони, горски фонд. Училищата могат да организират практическо обучение самостоятелно или съвместно с физически или юридически лица, като се изпълняват държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професията.

Учебните и производствените практики по отделни тематични области могат да се провеждат в кабинетите в учебната сграда и на терена в горски фонд. Дейностите по разпознаване на дивеча, ловните трофеи и следите могат да бъдат провеждани и в учебната сграда при наличие на сборки от съответните материали - учебни табла, демонстрационни макети и модели, реални образци, онагледяващи табла, учебни видеофилми, диапозитиви.

Необходимо е да се използва горски фонд (училищен, общински, частен или държавен) за провеждане на практики по таксация, дендрология, защита и охрана на дивеча, рибностопанските мероприятия и гората; да бъдат изготвяни точни графици за практическото обучение за всички теми - по време и местоположение. Графиците се утвърждават от ръководителя на обучаващото звено и се спазва стриктно изпълнението

им. При неподходящи метеорологични условия се допуска промяна в графика с изричното разрешение на ръководителя на обучаващото звено.

За правилното и безопасно протичане на обучението по учебна и производствена практика е необходимо да се осигури:

- надежден и безопасен транспорт до съответния горски участък;
- вземане на необходимите мерки за правилно ориентиране на обучаваните в горския участък;
- място за разполагане на инструментите и уредите по такъв начин, че работата с тях да изисква възможно най-малко движения;
- цялостен комплект техническа документация;
- обезпечаване на групата със средства и медикаменти за долекарска помощ;
- осигуряване на възможности за ефективна комуникация.

6. Изисквания към обучаващите по теория и практика

Обучението по задължителната професионална подготовка по професията се осъществява от лица, чието завършено образование, придобита специалност, присъдената квалификация и правоспособност отговарят на съответната нормативна уредба.

Професионалната подготовка по професията "Дивечовъд" се осъществява от квалифицирани преподаватели, придобили своята квалификация във висше училище. Обучаващите трябва да отговарят на изискванията за упражняване на преподавателска дейност, определени от МОН.

Преподавателите по теория трябва да притежават образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по съответната специалност.

Преподавателите по практика може да притежават образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър" по съответната специалност.

Преподавателите по практика, осигуряващи обучението за придобиване на правоспособност за управление и работа с трактори и горска техника, трябва да притежават свидетелство за правоспособност.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.